

Sanje.

Ksaver Meško.

Zakaj tako zamišljeno strmiš v cerkvico na gori, otrok moj?«
— Ker sem sanjal nocoj o nji tako čudne sanje, da moram še sedaj podnevi vedno misliti nanje, in se čudim, kako da cerkev res še stoji na gori.

»Kakšne sanje pa, otrok moj?«

— Zdelo se mi je, da sem romal k cerkvici na goro. Sam sem romal; pomislite, tako daleč in tako visoko.

Pač mi je mamica obljubljala že mnogokrat, da poromam kdaj z njo tja gor, če bom lepo priden in bom lepo ubogal. Jaz pa, pomislite, sem se napravil na pot kar sam, v sanjah seveda.

Kakšna da je bila pot? Čudna je bila.

Pomislite, brez kruha in brez jabolk sem se podal na pot, pa vso pot nisem bil nič lačen.

Pokrižal sem se, kakor me pokriža mamica, kadar grem v šolo ali kam drugam, in sem rekel: »V božjem imenu«, kakor pravi ata, kadar se poda na daljno pot, in sem šel.

Šel sem skozi vas, in pomislite, ne en pes me ni oblajal. Še mesarjev Tiger, ki je največji in najhudobnejši v vasi, ne. Komaj da je glavo privzdignil, ko sem šel mimo, pa je ležal pred mesnico. Še zarenčal ni, le z repom je pomahal, kakor bi me prijazno pozdravljal.

Jaz pa grem kar brzo dalje, da ne bi prišla morda mamica še ob koncu vasi za menoj in bi me poklicala: »Ti, ali pojdeš takoj domov!«

Grem tako, pa pridem do velikega gozda. Temen je bil kakor naša klet, kadar so vsa okna zabita, in tih, kakor je tiha noč, če se zbudim opolnoči. A ker vem, da morem le skozi ta gozd do cerkvice, se pokrižam še enkrat, izmolim molitvico k angelčku varihu, kakor vsakikrat, kadar se bojim, pa stopim pogumno vanj. Kaj ne, še vi bi se bali takega mračnega gozda? Jaz pa se ga nisem nič, saj je bil angelček varih z menoj.

Ne hodim še dolgo, kar mi stopi izza drevesa nasproti velik, kosmat razbojnik. Puško ima na rami, v rokah mogočno gorjačo, za pasom pa mu tiči svetel nož.

»Denar ali življenje!«

Kaj ne, vi bi se hudo ustrašili? Ubežati bi poizkusili, ali bi prosili tolovaja, naj se vas usmili in vas ne umori?

A jaz — pogumno in odločno rečem: »Kje naj bi imel jaz denar, ko pa sem star šele sedem let!«

Na tihem pa sem si mislil: »Kje je pač moj angel varih? Ali spi? Ni-li slišal moje molitve? Ali se je bal, stopiti z menoj v to črno šumo?«

A glejte, bil je pri meni. Zakaj gotovo je on pomiril razbojnika, ki me je nekaj časa tiho gledal, potem pa me je vprašal mnogo bolj prijazno:

»Kam pa greš?«

»K cerkvici na goro romam.«

»Tako ? Pa sam ?«

»Saj je angelček varih z menoj.«

Tedaj se je divji mož čudno zasmel. Zakaj, ne vem.

Premišljeval je nekaj časa, pa mi je rekel :

»Ker imaš tako imenitnega spremljevalca, pa grem še jaz nekoliko s teboj, da bomo trije.«

Greva, pa me izprašuje, kje da sem doma ; o ati in mamici hoče vse vedeti, in kako dolgo da že hodim v šolo ?

»Niti eno leto še ne, pa si upaš iti sam na goro ? Ti pa si res junak !«

Tako me hvali. Čisto drugače govori kot prej, ko je stopil izza drevesa. Tudi obraz njegov je ves drugačen kot prej, tak skoro je kot našega ate.

Tako greva lepo brezskrbno skozi gozd. Prideva do konca šume, pa mi pokaže pot čez polje in pravi :

»Srečno hodi in na gori pomôli zame.«

»Bom. In Bog vam plačaj, da ste me spremljali skozi to veliko hosto ! Sam bi težko našel pot.«

Grem čez širno polje. Čudno, nikjer ne ene hiše. — »Ali tukaj ne žive ljudje ?« — Le mislil sem tako, vprašati nisem mogel nikogar.

Pa pridem spet do lesa. Stopam malo vanj, pa ni bil tako mračen in nevaren kakor prejšnji. Skozi veje se je že od daleč svetlikalo nebo.

Kar zaslišim šum vode ; še malo, in pri široki reki sem.

Reka je mogočna in deroča, a nikjer mosta, broda nikjer.

Gledam, gledam — tam glej, med drevjem na drugem bregu, stoji kočica.

»Tam notri bo sveti Krištof.«

Zaploskam z rokami, zavpijem : »Sveti Krištof, hej !«

In glejte, komaj sem zaklical, že pride iz bajte. Velikan, vam pravim, da ne vem, kako je mogel stati v tisti nizki kočici.

Pa kar v vodo in brede sem proti meni.

»Kaj pa hočeš, mali ?«

»Čez me ponesi, lepo te prosim, dragi sveti Krištof, kakor si ponesel ljubega Jezusčka.«

»Pa veš ti to ?« se čudi velikan.

»O, ata mi pripoveduje zvečer v mraku dostikrat o tebi. To si naredil res lepo, da si ponesel Jezusčka čez vodo, dasi si bil tedaj še pagan. Prav res rad te imam.«

Sveti Krištof se smehlja in vpraša : »Po kaj pa hočeš čez reko ?«

»K cerkvi na goro romam.«

»A tedaj pa že !«

Dvigne me, dene na rame, pa greva čez vodo. Niti kaj prida upirati se mu ni treba na palico, s tako lahkoto me nese.

Gladim mu lase, zakaj razoglav je, in mu pravim :

»Kako si ti srečen, o sveti Krištof, ki si videl in nosil Jezusčka.«

On pa se samo smeji.

»Ali je bil težak ?«

»Težji pač nego ti.«

Prenese me, postavi me na kopno.

»Srečno hodi in pomôli še zame na gori.«

»Bom! Mali Jezusček ti poplačaj tudi to, da si prenesel mene!«

Grem po stezi med njivami. A naenkrat, glej, tri steze. Pred menoj pa spet novi lesovi. Še cerkvico na gori mi zakrivajo.

Kam zdaj? Stojim, gledam, premišljam. In zaprosim: »Zdaj, angelček božji, pokaži mi pot!«

Komaj zaprosim, priskaklja na pot prédme drobčkana, prečudno lepa ptičica. Zapoje, in je mi, kakor da me vabi: »Pojdi za menoj! Pojdi za menoj!«

Razveselim se: »Glej, spet mi je pomagal angelček moj.«

Grem za njo. Ona pred menoj — skaklja, poje, me gleda, ali v resnici grem za njo.

Do lesa, skozi les gre pred menoj, do roba šume. Tam sfrči na vejico, tik ob meni. Iztegnem roko, da bi jo pobožal, ker je tako dobra in mi je tako sladko pela. A v istem hipu utihne — nikjer je ni več.

Eno pa je bilo dobro, kaj ne: da ni bila tista rajska ptičica, ki mi je pravil ata o nji; ki je pela meni in je mislil, da jo je poslušal eno uro, v resnici pa jo je nad sto let. Samo pomislite, kaj bi počela mamica in ata, če bi mene domov ne bilo! Mamica bi jokala, da bi umrla ... A res, samo v sanjah je bilo to. To je še najboljše.

Stopim iz lesa. Glej, gora tik pred menoj, na gori se beli cerkvica.

A čudo, ko pridem na goro, cerkvice ni več tam. Na sosednji gori je.

»Kako vendar to?« se začudim. Pa se takoj spet lotim angela variha.

»Pomagaj mi še tja! Pa kar naglo, dragi angelček moj!«

Zaprem oči, stopim — en korak, kakor mož, ki je imel obute čudežne čevlje, pa je prišel kar mahoma v deveto deželo — in že sem na sosednji gori.

A zdaj, glej, je cerkvica že na tretji, še višji gori.

Pokličem spet angelčka, stopim — na tretji gori sem; a cerkvica, glej, na četrti, še mnogo višje.

Tako sem se jaz razžalostil, da sem se od žalosti prebudil. —

Tako sem romal k lepi cerkvici na gori, a dosegel je nisem.

* * *

Romal si k ti-le lepi cerkvici, a dosegel je nisi, otrok moj!

Poslušaj, kaj ti pravim, otrok moj — zdaj še pač ne boš razumel mojih besed, a v poznejših letih se jih boš morda kdaj spomnil in jih boš razumel: Tako boš romal k vsemu lepemu in velikemu v življenju. In ko boš mislil, da si dosegel zaželeno lepoto, se ti bo izmuznila, kakor ti je izginila ptička izpred roke, se ti bo oddaljevala in oddaljevala, kakor je bežala cerkvica dalje in dalje pred teboj, čimbolj si hrepenel po nji ...

Življenje si sanjal nocoj, otrok moj ...

